

[Udenrigsministeren.]

verdens to altdominerende magter, De Forenede Stater og Sovjetunionen.

Dette blev gjort helt klart allerede i talen den 22. oktober, hvori præsident Kennedy begrundede de amerikanske afværgeforanstaltninger med henvisning til, at USA havde sikker viden om, at Sovjetunionen var ved at opbygge offensive raketanlæg på Cuba i strid med tidligere afgivne tilsagn og trods gentagne amerikanske advarsler, herunder især præsidentens egne meget kategoriske udtalelser i talen den 13. september.

Dette bevirkede en så afgørende forandring i den verdenspolitiske balance, at den amerikanske regering så sig nødsaget til i selvforsvar at træffe modforanstaltninger.

Hvad gik nu disse foranstaltninger ud på? Især 3 ting: en meddelelse om hurtig iværksættelse af en karantæne over for transporter af offensive våben til Cuba, sammenkaldelse af et hastemøde af de amerikanske staters organisation og en øjeblikkelig henvendelse til sikkerhedsrådet.

I henvendelsen til sikkerhedsrådet gjorde USA nærmere rede for sine skridt og tilkendegav sine mål i sagen: et krav om nedtagelse og bortfjernelse af alle missiler og andre offensive våben på Cuba, en bemyndigelse til generalsekretæren for FN om at påse, at dette sker, et tilsagn om at standse karantæneforanstaltningerne, når våbnene var fjernet, og en opfordring til Sovjetunionen om optagelse af forhandlinger med henblik på at finde frem til forholdsregler, der kunne fjerne truslen mod den vestlige halvkugles sikkerhed og freden i verden.

Dermed var sigtet med den amerikanske modaktion klart tilkendegivet som det begrænsede, beslutsomt at modsætte sig opbygningen af en trussel mod sikkerheden på den vestlige halvkugle, men i øvrigt ikke at gribe ind over for almindelige forsyninger til Cuba, ja, end ikke forsyninger med våben til forsvarsbrug, og samtidig en erklæring om beredvillighed til forhandling.

Den danske regerings umiddelbare stilling til den amerikanske afværgeforanstaltning blev tilkendegivet af statsministeren og mig selv den følgende dag. På grundlag af de for regeringen foreliggende oplysninger følte vi os overbevist om, at beslutningen om de foranstaltninger, som USAs præsident havde

fundet det nødvendigt at gennemføre, var truffet på grundlag af sikre oplysninger om, hvad der foregik på Cuba, og ud fra en nøje vurdering af situationen. Vi udtrykte samtidig håbet om, at der ved FNs mellemkomst kunne skabes grundlag for en afspænding af situationen.

Regeringen havde altså tillid til, at de amerikanske oplysninger om den hastige opbygning af et raketvåben på Cuba var korrekte. Regeringen havde dernæst forståelse for nødvendigheden af, at en sådan udvikling blev bragt til standsning, idet der med opbygningen af et sådant angrebsvåben på Cuba kunne blive skabt en umiddelbar trussel mod USAs forsvarsstyrke, som danner hovedhjørnestenen i det forsvar, som hele den vestlige verden og dermed også vort lands sikkerhed bygger på. Endelig havde regeringen håbet om, at der ved forhandling inden for FN ville kunne findes en løsning, der bragte den dramatiske og farlige udvikling under kontrol.

Man kan beklage, at alene en henvisning af sagen til sikkerhedsrådet ikke kunne være tilstrækkelig. Beklagelsen må imidlertid tillige have sigte på, at det endnu ikke er lykkedes os som medlem af De Forenede Nationer at gøre denne organisation til det effektive fredsorgan, som er idealet. Senere amerikanske observationer tyder jo stærkt på, at sagens indbringelse for sikkerhedsrådet ikke standsede det igangværende arbejde på Cuba.

Det bør fremhæves, at der ved den indledte aktion blev vist et rimeligt mådehold fra USAs side. Også den sovjetiske regering udviste et vist mådehold ved ikke at gøre forsøg på at bryde karantænen.

I denne forbindelse er det vel naturligt, at man kommer ind på spørgsmålet om danske skibsfartsinteresser med nogle enkelte bemærkninger. Vi har under hele denne sag været i nær kontakt med søfartens organisationer. Ingen danske skibe bringer offensive eller andre våben til Cuba, og der syntes derfor ikke anledning til at tro, at vor skibsfart ville blive bragt i vanskeligheder ved den iværksatte karantæne.

En række foranstaltninger, der forud for den nye situation forberedtes fra amerikansk side over for trafikken på Cuba, gav anledning til uro i skibsfartskredse her i landet